PIERWSZA ŁAWKA · SPRAWDZIAN Z LEKTURY · JĘZYK POLSKI · LICEUM I TECHNIKUM, KL. 3

„Proszę państwa do gazu” – sprawdzian z lektury

Sprawdzian z opowiadania Tadeusza Borowskiego dla klasy 3 liceum i technikum: upalny dzień w Birkenau, Kanada na rampie, rady Henriego, noc pod szynami i obóz jako „zatoka spokoju”. Kartkówki, sprawdziany A i B z fragmentami, zadania w formule matury (poziom podstawowy) z wypowiedzią argumentacyjną i karta lektury.

Karta	Temat	Zadania
1	**„Proszę państwa do gazu” – najważniejsze informacje** Tadeusz Borowski · przypomnienie przed sprawdzianem	2 zad. 8 pkt
2	**Kartkówka z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa A** 10 minut · 10 pkt	6 zad. 10 pkt
3	**Kartkówka z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa B** 10 minut · 10 pkt	6 zad. 10 pkt
4	**Sprawdzian z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa A** 40–45 minut · 25 pkt	9 zad. 25 pkt
5	**Sprawdzian z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa B** 40–45 minut · 25 pkt	9 zad. 25 pkt
6	**„Proszę państwa do gazu” – zadania maturalne i twórcze** W formule matury 2027, poziom podstawowy · na lekcję lub do domu	4 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 porządkuje wiedzę o lekturze: najważniejsze informacje, plan wydarzeń i bohaterów.
- Karty 2 i 3 to kartkówki (grupa A i B, około 10 minut) ze znajomości treści.
- Karty 4 i 5 to równoległe sprawdziany (grupa A i B, 40–45 minut): te same typy zadań i ta sama punktacja.
- Karta 6 zawiera zadania w formule matury (poziom podstawowy) i zadania twórcze.
- Na końcu jest klucz odpowiedzi. Osobny plik „Powtórka” to karta lektury do nauki w domu.

Utwór w skrócie

obóz – lager

rampa i szyny

rzeczy z transportów

liczenie aut kreskami

Materiał oryginalny. Lektura obowiązkowa (zakres podstawowy) według podstawy programowej dla liceum i technikum w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 1019). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

„Proszę państwa do gazu” – najważniejsze informacje

Tadeusz Borowski · przypomnienie przed sprawdzianem

BOROWSKI

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 8 pkt

Przypomnij sobie

- **Autor:** Tadeusz Borowski (1922–1951), poeta i prozaik; aresztowany w 1943 r. w Warszawie, więzień Auschwitz-Birkenau, potem obozów w Niemczech. **Utwór:** opowiadanie z tomu „Pożegnanie z Marią” (1948).
- **Narrator:** pierwszoosobowy – więzień-Polak, który dostaje paczki z domu; w tym opowiadaniu nie podaje imienia.
- **Czas i miejsce:** jeden upalny dzień i noc w Birkenau – barak (dawna stajnia), rampa, powrót do obozu o świcie.
- **Bohaterowie:** Henri – więzień z Kanady, marsylczyk – przyjaciel narratora, więźniowie z Kanady, esesmani, ludzie z transportu z Sosnowca i Będzina.
- **Problematyka:** zagłada jako zorganizowana „praca”, uwikłanie więźniów w system, odwrócenie wartości, godność, odpowiedzialność.

Zadania

1 **Ponumeruj wydarzenia we właściwej kolejności (1–8).** ___ / 3 pkt

_____ Przyjeżdża transport z Sosnowca i Będzina; więźniowie odbierają ludziom bagaże.

_____ Przyjeżdża kolejny skład; dziewczyna o jasnych włosach sama idzie do auta.

_____ Obóz po odwszeniu chodzi nago z powodu upału; narrator z przyjaciółmi je na buksie paczkę z Warszawy.

_____ O świcie Kanada wraca do obozu; mijają oddział SS, który śpiewa.

_____ Po pierwszym rozładunku narrator pyta Henriego, czy są ludźmi dobrymi.

_____ Nocą, pod szynami, obóz wydaje się narratorowi „zatoką spokoju”.

_____ Blokowy wzywa Kanadę na rampę; Henri zabiera ze sobą narratora.

_____ Kanada czeka w cieniu pod szynami; Henri kupuje od posta wodę.

2 **Połącz bohatera z informacją o nim. Wpisz literę.** ___ / 5 pkt

1. narrator	a) marynarz z Sewastopola, więzień z Kanady
2. Henri	b) więzień z Kanady, handluje z postem, zabiera narratora na rampę
3. marsylczyk	c) liczy kreskami odjeżdżające auta
4. Andrej	d) przyjaciel narratora, nazywa religię opium
5. esesman z notatnikiem	e) więzień-Polak, dostaje paczki z domu, tego dnia pracuje na rampie

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

Kartkówka z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa A

BOROWSKI

KARTA 2/6

10 minut · 10 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 10 pkt

1 **Dlaczego na początku opowiadania cały obóz chodzi nago?** ___ / 1 pkt

A. wszystkie ubrania oddano do szwalni

B. esesmani zabrali więźniom ubrania za karę

C. więźniowie czekają na kąpiel w rzece

D. panuje okropny upał

2 **Co Henri obiecuje przynieść narratorowi z rampy na początku opowiadania?** ___ / 1 pkt

A. złoty zegarek **B.** kakao

C. oryginalnego szampana **D.** papierosy

3 **Kto leży pod narratorem na najniższej pryczy i czyta modlitewnik?** ___ / 1 pkt

A. marsylczyk **B.** rabin **C.** Andrej **D.** blokowy

4 **Czym był wcześniej blok, w którym mieszka narrator?** ___ / 1 pkt

A. stajnią dla koni **B.** dworcem kolejowym

C. magazynem zboża **D.** szkołą

5 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Marsylczyk jest przyjacielem narratora, ale narrator nie zna jego imienia.	**P**	**F**
2. Na rampę Kanada idzie powoli, bez pośpiechu i bez liczenia.	**P**	**F**
3. Z rampy widać wieżę dalekiego kościółka.	**P**	**F**
4. Głodni Grecy na rampie nie chcą jeść znalezionych resztek.	**P**	**F**

6 **Wyjaśnij, po co kapo przed odmarszem napełnia kocioł od herbaty złotem, jedwabiami i czarną kawą. Napisz jedno zdanie.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Kartkówka z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa B

BOROWSKI

KARTA 3/6

10 minut · 10 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 10 pkt

1 **Co według zapowiedzi esesmana grozi więźniom, którzy wezmą z transportu złoto albo coś innego nie do jedzenia?** ___ / 1 pkt

A. odebranie paczek z domu

B. rozstrzelanie jako złodziei własności Rzeszy

C. zakaz pracy na rampie

D. przeniesienie na Harmenze

2 **Jakie numery dostaną ci z transportu, którzy pójdą na lager?** ___ / 1 pkt

A. 60–61 (w tysiącach)

B. 4–5 (w tysiącach)

C. 15–16 (w tysiącach)

D. 131–132 (w tysiącach)

3 **Co wieczorem pod szynami piją Henri, narrator i inni więźniowie z Kanady?** ___ / 1 pkt

A. kawę zmieszaną ze spirytusem

B. francuskie wino

C. wodę mineralną

D. herbatę z kotła

4 **Co przypomina narratorowi zieleń drzew, gdy po pierwszym transporcie obrazy mieszają mu się przed oczami?** ___ / 1 pkt

A. las pod Krakowem

B. port w Salonikach

C. Aleje – ulica w mieście narratora

D. ogródek ojca

5 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Marsylczyk jest komunistą i rentierem.	**P**	**F**
2. Pierwszy transport przyjeżdża w nocy.	**P**	**F**
3. Na rampę więźniowie wychodzą przez bramę, przy której esesman liczy ich piątkami.	**P**	**F**
4. Henri jest Grekiem.	**P**	**F**

6 **Wyjaśnij, dlaczego po rozładowaniu transportu więźniowie zbierają znad toru papierki i brud. Napisz jedno zdanie.** ___ / 2 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Sprawdzian z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa A

BOROWSKI

KARTA 4/6

40–45 minut · 25 pkt

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 25 pkt

1 **W którym tomie opowiadań z 1948 r. znalazło się „Proszę państwa do gazu”?** ___ / 1 pkt

A. „Inny świat”
B. „Kamienny świat”
C. „Medaliony”
D. „Pożegnanie z Marią”

2 **Dlaczego Grecy na rampie uspokajają się, gdy słyszą, że wszystko pójdzie do krematorium?** ___ / 1 pkt

A. bo dostaną wodę od posta
B. bo nie będą musieli dźwigać szyn i belek
C. bo wrócą wcześniej do obozu
D. bo transport przyjechał z Grecji

3 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 4 pkt

1. Esesman odbiera do teczki zawiniątko ze złotem, które narrator znalazł w walizce.	P	F
2. Po pierwszym transporcie Kanada od razu wraca do obozu.	P	F
3. Starzec we fraku powtarza, że chce mówić z panem komendantem.	P	F
4. Na rampie narrator nie odczuwa ani zmęczenia, ani pragnienia.	P	F

4 **Połącz postać z jej słowami albo zachowaniem w opowiadaniu. Wpisz literę.** ___ / 4 pkt

1. Henri
2. marsylczyk
3. blokowy
4. ospowaty esesman

a) woła „Kanada! Antreten!”, gdy przychodzi transport
b) każe więźniom oczyścić opróżnione wagony
c) marzy głośno o francuskim winie z transportów
d) mówi, że religia jest opium dla narodu

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

Podgląd • Pierwsza Ławka

„Proszę państwa do gazu” – zadania maturalne i twórcze

W formule matury 2027, poziom podstawowy · na lekcję lub do domu

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 20 pkt

1 **Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.** ___ / 4 pkt

Tadeusz Borowski, „Proszę państwa do gazu” – esesmani przed przyjazdem transportu

Zajeżdżały z warkotem motocykle wiozące obsypanych srebrem odznak podoficerów SS […]. Niektórzy przyjechali z teczkami, inni mieli giętkie, trzcinowe kije. Nadawało im to służbowy i sprężysty wygląd. Wchodzili do kantyny, bo ów mizerny barak był ich kantyną, gdzie latem pili wodę mineralną — Studentenquelle — a zimą ogrzewali się gorącym winem, witali się państwowo wyciągniętym po rzymsku ramieniem, a potem kordialnie potrząsali prawice, uśmiechali się serdecznie do siebie, rozmawiali o listach, o wiadomościach z domu, o dzieciach, pokazywali sobie fotografie.

Tadeusz Borowski, „Proszę państwa do gazu” (domena publiczna, tekst według wolnelektury.pl (podstawa: „Pożegnanie z Marią i inne opowiadania”, PIW, Warszawa 1971)), fragment. Objaśnienie: kordialnie – serdecznie

1.1 **Wskaż dwa elementy opisu, które przedstawiają esesmanów jako zwykłych, sympatycznych ludzi. Wyjaśnij, jaki efekt daje taki opis w kontekście całego opowiadania.** ___ / 3 pkt

1.2 **Wyjaśnij, jaką funkcję pełni w tym fragmencie sformułowanie „służbowy i sprężysty wygląd”.** ___ / 1 pkt

2 **Hannah Arendt użyła pojęcia „banalności zła” (1963) w odniesieniu do sprawców zbrodni. Wyjaśnij, na czym polega to pojęcie, i odnieś je do jednej postaci esesmana z opowiadania.** ___ / 3 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

„Proszę państwa do gazu” (Tadeusz Borowski) – sprawdzian z lektury A i B, kartkówki, klucz i karta lektury, liceum i technikum, klasa 3

Podgląd pokazał 6 z 17 stron. Pełna wersja: 17 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: „Proszę państwa do gazu” – najważniejsze informacje – 2 zadania, 8 pkt
- Karta 2: Kartkówka z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa A – 6 zadań, 10 pkt
- Karta 3: Kartkówka z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa B – 6 zadań, 10 pkt
- Karta 4: Sprawdzian z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa A – 9 zadań, 25 pkt
- Karta 5: Sprawdzian z lektury „Proszę państwa do gazu” – grupa B – 9 zadań, 25 pkt
- Karta 6: „Proszę państwa do gazu” – zadania maturalne i twórcze – 4 zadania, 20 pkt
  Sprawdziany A i B mają te same typy zadań i tę samą punktację.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/sprawdzian-z-lektury-prosze-panstwa-do-gazu